

Jordbruksforhandlingene 2007

Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte 16. mai

1. Innledning

Partene viser til Soria Moria-erklæringen, Stortingets behandling av St.meld. nr. 19 (1999-2000) Om norsk landbruk og matproduksjon og Stortingets behandling av jordbruksoppgjøret i 2006. Avtalen er basert på dette grunnlaget, og viderefører og forsterker den kursendringen som ble påbegynt i avtalen i 2006. For saker som ikke er omtalt i denne protokollen, vises det til statens tilbud av 05.05.07. Vedlagt sluttprotokollen følger fordelingsskjema med detaljerte endringer i avtalepriser og tilskuddsordninger.

2. Økonomisk ramme og fordeling

Partene er enige om rammens størrelse, med grunnlag i prognoser for utviklingen i viktige indikatorer som vist i tabell 1.

Tabell 1. Oppbygging av økonomisk ramme for avtalen. Mill. kroner.

	Grunnlag Mill kr	Volum Pst.	Pris Pst.	Sum endr. Mill. kr.
0. Markedsinntekter, volumvekst				107
1. Driftskostnader	13 929	-0,1 %	1,9 %	250
2. Kapitalkostnader				280
3. Arbeid	9 165	-3,5 %	4,5 %	77
A. Sum teknisk framskriving med lik prosentvis inntektsvekst, mill. kr.				500
B. Nivåheving, inkl. andel av produktivitetsgevinst, mill. kr.				475
SUM RAMME (A+B), mill. kr.				975

Partene legger til grunn at jordbruket skal ha en nivåheving i inntektene, ut over lik prosentvis vekst, på 475 mill. kroner. Rammen legger til rette for en inntektsøkning på om lag 10 pst., eller vel 17.000 kroner pr årsverk, fra 2007 før oppgjør, til 2008, når verdien av økt utnyttelse av jordbruksfradraget er inkludert. Ekskl. verdien av jordbruksfradraget anslås også inntektsveksten til om lag 10 pst., eller 15.000 kroner pr. årsverk. Dette inkluderer anslått produksjonsøkning, kostnadsvekst og prognosert produktivitetsutvikling fra 2007 til 2008. Partene viser til oppdaterte markedsvurderinger fra Nortura som viser at engrossalg av kjøtt, fjørfekjøtt og egg viser unormalt stor vekst. Partene har bl.a. på dette grunnlag anslått en økning i markedsinntektene som følge av produksjonsøkning på om lag 100 mill. kroner. Partene legger til grunn at Budsjettnemnda for jordbruket foretar

en vurdering av volumvekst ved utarbeidingen av grunnlagsmaterialet i 2008. Fordeling av rammen på målpriser og tilskudd er vist i tabell 2.

Tabell 2. Finansiering av rammen.

	Mill kr.
Målpriser fra 01.07.07	545
Økt bevilgning på kap. 1150 i 2008	400
Ledige midler på avtalen fra 2006	30
Sum målpriser og budsjett	975

I tillegg, og utenfor rammen, utbetales de frigjorte midlene som oppstår i 2007, 173 mill. kroner, på ettersommeren/høsten 2007, slik:

- 1000 kroner pr foretak som var tilskuddsberettiget ved utbetalingen i februar 2007, dvs. fra søknadsomgangen for produksjonstilskudd i august 2006.
- Ekstra kulturlandskapstilskudd til alt grovfôrareal på 16 kroner pr dekar, og 7 kroner pr dekar til øvrig tilskuddsberettiget areal.
- Det settes av 4,1 mill. kroner til økt matkorntilskudd i perioden 01.07.07-31.12.07

Ekstra utbetalingen i 2007 utgjør om lag 3.000 kroner pr årsverk i gjennomsnitt. Utslaget av fordelingen på referansebrukene er vist i tabell 3.

Partene er enige om at av de overførte midler fra 2006 på 31,2 mill. kroner om-disponeres 15 mill. kroner til LUF i 2007 som en styrking av egenkapitalen og 15 mill. kroner til Skadefondet. På kapittel 4150 er det i 2007 prognosert inntekter på til sammen 47,975 mill. kroner som tilbakebetaling av investeringsmidler gitt til reguleringsanlegg som ikke lenger benyttes til formålet. Disse midlene om-disponeres til LUF i 2007. Samlet disponering av midlene fra Landbrukets utviklingsfond framgår av sluttprotokollens pkt 9.

Inkludert omfordeling/økning av tilskuddsatser innenfor budsjettrammen i 2008 og økt utnyttelse av jordbruksfradraget, viser referansebruksberegninger gjennom-snittlig årsutslag av tiltakene i avtalen (brutto inntektsøkning korrigert for økte kraftfôrkostnader) på om lag 24.500 kroner pr årsverk, jf. tabell 3. Melkeproduksjonsbrukenes inntekter øker med i underkant av 25.000 kroner pr årsverk, mens sau øker med vel 36.000, og ammekyr med vel 28.000 kroner pr årsverk.

Tabell 3. Beregnet utslag av avtalen på referansebrukene. Kroner pr. årsverk.

	Før oppgjør 2007	Før oppgjør 2007	Utslag engangsm. 2007 inkl. økt.	Årsutslag 2008 ²⁾ ekskl. økt utn.	Årsutslag 2008 ³⁾ inkl. økt utn.
	ekskl. skatt	Inkl. skatt ¹⁾	utn. jordb.fradrag	jordb.fradrag	jordb.fradrag
1 Melk	175 000	200 800	3 200	21 900	24 800
2 Korn	164 500	211 300	7 300	17 700	20 000
3 Sau	130 200	153 500	3 600	31 900	36 100
4 Melkegeit	181 200	208 000	2 100	19 800	22 500
5 Svin/korn	252 900	289 200	2 100	8 100	8 100
6 Egg/korn	241 700	272 500	1 400	24 700	24 800
7 Poteter og korn	205 000	238 800	3 600	28 000	31 700
8 Ammeku	128 100	154 500	5 400	24 700	28 100
9 Frukt/bær og sau	156 100	176 400	1 100	21 400	24 300
10 Fjorfe/kjøtt/planter	203 100	237 400	2 300	12 400	14 000
11 Økologisk melk, 22 årskyr	191 000	217 600	4 200	25 900	29 400
12 Melk og storfe, 12 årskyr	144 600	167 600	2 900	19 100	21 700
13 Melk og storfe, 21 årskyr	190 600	217 700	3 200	22 500	25 400
14 Melk og storfe, 31 årskyr	214 700	242 200	3 200	26 500	26 500
15 Melk og storfe, 20 årskyr Østl. Flatb.	176 700	201 100	3 100	23 800	27 000
16 Melk og storfe, 15 årskyr Østl andre	160 200	184 200	3 000	21 300	24 200
17 Melk og storfe, 26 årskyr Jæren m.m.	194 800	223 700	2 900	24 200	25 500
18 Melk og storfe, 18 årskyr Agder/Roga.	170 000	196 000	3 400	25 000	28 300
19 Melk og storfe, 15 årskyr Vestlandet	165 200	191 000	2 900	22 100	25 000
20 Melk og storfe, 17 årskyr Trøndelag	186 000	212 300	3 100	22 900	26 000
21 Melk og storfe, 16 årskyr Nord-Norge	176 100	202 000	3 400	18 900	21 500
22 Korn, 211 daa, Østlandet	97 400	143 500	7 500	17 700	20 000
23 Korn, 556 daa, Østlandet	256 900	305 400	7 300	20 100	22 800
24 Korn og korn/svin, Trøndelag	234 000	277 500	3 200	13 100	14 800
25 Sau. 101 vinterfôra, Vestlandet	96 300	117 000	3 600	22 600	25 600
26 Sau. 142 vinterfôra, N-Norge	184 700	211 800	3 800	36 000	40 800
27 Sau. 196 vinterfôra, landet	160 600	186 200	3 900	41 000	46 500

1) Inkl. inntektsverdien før skatt av eksisterende jordbruksfradrag, beregnet av Budsjettnemnda for jordbruket.

2) Bare bruttoutslag av foreslåtte pris- og tilskuddsendringer, ikke prognose på utviklingen fra året før.

3) Bruttoutslag inkl. prisendringer, tilskuddsendringer og verdien av utvidet jordbruksfradrag.

Partene legger til grunn at rammen, og fordelingen av den, er innenfor Norges forpliktelser i gjeldende WTO-avtale. Gul støtte anslås å øke med vel 450 mill. kroner som følge av avtalen.

Partene viser til at en vesentlig del av inntektsrammen, knyttet til økte målpriser, gir inntektsøkning allerede i 2007. Partene ber derfor Budsjettnemnda for jordbruket beregne utslaget av årets avtale for kalenderåret 2007 særskilt i neste års grunnlagsmateriale.

3. Næringsmiddelindustrien

Partene har lagt til grunn at næringsmiddelindustriens konkurransekraft ikke svekkes som følge av avtalen. Bevilgningen til RÅK-ordningen (post 70.12) er dimensjonert for evt. svingninger i valutakurser og råvarepriser på verdensmarkedet. Bevilgningen økes med 2 mill. kroner og er tilpasset målprisøkninger og innsparinger ved gjeldende satser. Målprisøkningen på melk tas ut på flytende produkter, jf. pkt 4. Tilskudd til matkorn (post 73.20) økes med 3 øre pr. kg, fra 01.07.07. Økningen i 2007 finansieres med ledige midler. Råvareprisen til mel endres dermed ikke.

4. Melk

Kvoteordningen for melk

Ved etterspørseloverskudd av kumelkkvoter innen en omsetningsregion, får alle kjøpere kjøpe en lik kvotestørrelse oppad til 1.500 liter kumelk og 500 liter geitmelk, og deretter avkortes de individuelle avkortingene med en lik prosentsats. Partene er enige om å heve den like fordelingen fra 1.500 til 2.500 liter kumelk og fra 500 til 800 liter geitmelk.

Det er per i dag krav om to års sammenhengende melkeleveranse i løpet av de siste tre årene før innmeldingsfristen for kvotesalg. Partene er enige om å endre dette kravet, slik at det i stedet knyttes mot tidspunktet for søknad om salg av kvote.

Partene er videre enige om å innføre et maksimalt innmeldingskvantum for geitmelkkvote ved kjøp av kvote fra staten tilsvarende 30 % av kvoten, slik man allerede har for kumelk.

Partene er enige om å utvide kvoterammen for kumelkkvoter med 4 mill. liter i 2008 til økologiske bruk, gjennom den statlige salgsordningen. Disse kvotene selges til prisen ved statlig omsetning (jf. pkt. 11). Av dette prioriteres 1 mill. liter til økologiske produsenter på Vestlandet (Hordaland, Sogn & Fjordane, Møre & Romsdal).

Partene viser til brev fra markedsregulator om økning i forholdstall for kumelk på 2 pst. for 2007. Forespørselen vil bli fulgt opp i særskilt møte.

Partene vil videreføre regelverket for maksimal kvote for henholdsvis enkeltbruk og samdrifter, samt antalls- og avstandsbegrensningen.

Prisutjevningsordningen

Målprisen på melk økes med 10 øre pr liter. Det forutsettes at effekten av denne økningen håndteres i forbindelse med fastsetting av satsene i prisutjevningsordningen for melk for kommende avtaleperiode, ved at økningen hovedsakelig tas ut ved økt avgift i produktgruppe 2A, 3A og biproduktgruppe B1. Øvrige produktgrupper skjermes for målprisøkningen, bortsett fra en moderat justering for melk anvendt til produksjon av tørrmelk.

Partene viser til at forslag til endringer i prisutjevningsordningen for melk vil bli sendt på høring. Partene legger til grunn at endringen ikke vil påvirke produsentprisen for melk (jf. Innst. S. nr. 8 (2006-2007)).

5. Kjøtt og egg

Tilskudd til sau

Partene er enige om å etablere et nytt driftstilskudd for sau med et maksimalbeløp på 7.500 kroner per foretak. For foretak med færre enn 50 dyr over ett år, er satsen 150 kroner per dyr. Tilskuddet gis ikke til foretak som mottar driftstilskudd til melkeproduksjon eller spesialisert kjøttfeproduksjon, og ikke til foretak med færre enn 10 sauer over ett år. Foretak med villsau omfattes av ordningen.

Partene er enige om at satsene for distriktstilskudd sau økes, jf. fordelingsskjema vedlegg 1. Partene er videre enige om at det ikke lenger skal gis lammetilskudd for klassifiseringen P+. Partene er enige om at det, etter nærmere bestemmelser, utbetales kvalitetstilskudd for lammeslakt for små slakterier uten krav om godkjent klassifisør.

Distriktstilskudd til fjørfekjøtt

Satsen for tilskuddet økes, jf. fordelingsskjemaet, vedlegg 1. I tillegg utvides det geografiske virkeområdet for tilskuddsordningen til også å omfatte Agder-fylkene.

Frakttilskudd kjøtt

Innfrakttilskudd kjøtt utvides til også å omfatte innfrakt av dyr som leieslaktes.

6. Frukt, grønt og poteter

Partene viser til omtale av utviklingsprogram for frukt-, bær- og grøntproduksjon i pkt. 9.

Tilskudd til fruktlager

Partene er enige om å endre krav til tilknyttede foretak fra 15 til 8, avvike vilkåret om at grunnlaget for beregning av tilskuddet gjelder tilknyttede foretak som er berettiget distrikts- og kvalitetstilskudd, og avvike vilkåret om at et foretak kun kan anses tilknyttet ett fruktlager.

Distrikts- og kvalitetstilskudd

Partene er enige om å øke tilskuddsatsene med 5 pst.

7. Korn, kraftfôr og mel

Partene er enige om at det innføres målpris for bygg og havre, og at målprisen på fôrkorn og intensjonsprisene for bygg og havre dermed avvikles. Det gis rom for et større prisspenn for korn ved at øvre prisgrense økes til +10 prosent av målpris. Nedre prisgrense avvikles. Gjeldende falltallsgrenser for matkorn videreføres.

Partene er enige om at målprisene for korn økes med 3 øre/kg i gjennomsnitt og at matkorntilskuddet økes tilsvarende, fra 01.07.07. Ny målpris på bygg er 1,81 kr/kg og ny målpris på havre er 1,65 kr/kg. Prisnedskrivningstilskuddet for korn holdes uendret. Målprisen og prisnedskrivningen for oljevekster økes med 6 øre/kg fra 01.07.07. Prisnedskrivning for erter økes med 3 øre/kg fra samme tidspunkt. Prisutjevningsbeløp på proteinråvarer til kraftfôr endres tilsvarende økt råvarepris på fôrkorn fra 01.07.07.

Partene er enige om å foreta en utredning om markedet og prissettingen på økologisk kraftfôr.

8. Produksjonstilskudd

Regelverket for produksjonstilskudd og driftsfellesskap

Partene er enige om å justere forskrift for produksjonstilskudd slik at samarbeidende foretak må kunne dokumentere at det ikke drives samarbeid i en slik grad at det gir grunnlag for produksjonstilskudd som én enhet (omvendt bevisbyrde).

Partene er videre enige om at SLF til jordbruksoppgjøret 2008 foretar en gjennomgang av og foreslår en revidering av de gjeldende bestemmelser i forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket, som har innvirkning på spørsmål om drifts-samarbeid og begrensninger som følge av eierforhold. Det bør særlig legges vekt på å utforme et enkelt og forvaltbart regelverk samtidig som strukturdifferensierte utbetalinger så langt mulig skal skje i samsvar med faktiske strukturkostnader.

I denne utredningen bør det også særskilt vurderes en ordning der spesialisert kjøttproduksjon tilskuddsmessig skal kunne behandles som en egen produksjon.

Utredningen gjennomføres som en oppfølging av det kontrollprosjektet som SLF har vært ansvarlig for. Det etableres en referansegruppe med deltakelse fra bl.a. avtalepartene og fylkesmennene.

Grunnvilkår, bunnfradrag og toppavgrensing

Partene er enige om å redusere bunnfradraget med 1.000 kroner og redusere grunnvilkåret for tildeling av produksjonstilskudd fra 30.000 til 20.000 kroner i samlet omsetning og uttak av avgiftspliktige varer og tjenester i løpet av de siste 12 måneder før registreringsdato for søknad om produksjonstilskudd.

Partene er videre enige om å bidra til en harmonisering av tilskuddsutmålingen mellom foretak som har samme produksjonsomfang, men ulik selskapsform. Maksimalbeløpet for tilskudd husdyr økes derfor fra 200.000 til 220.000 kroner for alle foretak, men med unntak av samdrifter som søkte om godkjenning før 01.07.04 og startet opp innen 31.12.05. For disse samdriftene videreføres 250.000 kroner som maksimalbeløp.

Tilskudd til dyr på beite

Det gjennomføres en vesentlig satsing på denne tilskuddsordningen gjennom en økning av satsene for både småfe, storfe mm., jf. fordelingsskjemaet.

Flytting av kvoteåret – utslag i produksjonstilskudd og avløserordningene

Kvoteåret for kumelk er flyttet slik at kvoteåret 2007 starter 1. mars 2007 og går fram til 1. mars 2008. Partene er derfor enige om at de foretak som selger sin kvote er berettiget avløsertilskudd ferie/fritid og driftstilskudd til melkeproduksjon som andre foretak som søker om disse tilskuddene ved søknadsomgangen per januar hvert år.

Purkeringer

Partene er enige om at satellitter i purkeringer bør ha samme tilskuddsutmåling av produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie/fritid som andre svinebesetninger med samme produksjonsomfang.

Kompensasjon til deltakere i prosjektet "Friskere Geiter"

Partene er enige om at deltakere i smittesaneringsprosjektet "Friskere Geiter" får kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd i samsvar med prinsippene ved jordbruksoppgjøret 2006.

Digitale markslagskart (DMK)

Partene er enige om å avsette 10 mill. kroner til DMK over post 74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd, i samsvar med pkt. 11 i Sluttprotokollen fra jordbruksforhandlingene 2005.

9. Landbrukets utviklingsfond

Fondet tilføres 63 mill. kroner gjennom omdisponering av ledige midler i 2007. Bevilgningen til fondet økes til 862,8 mill. kroner i 2008. Innvilgingsrammen øker til 1018,5 mill. kroner i 2008, inkludert forskningsmidler på 44,5 mill. kroner fra post 77.13. De fylkesvise BU-midlene økes med 9 mill. kroner. Partene er enige om at strategien "Ta landet i bruk!" skal legges til grunn for bruk av midlene.

Tabell 4. Innvilgingsramme for LUF 2007 og 2008. Mill. kroner.

Ordninger	2007	2008
KSL Matmerk	42	42
Fylkesvise bygdeutviklingsmidler	371	380
Informasjons- og utviklingstiltak, miljø	11	10
SMIL	140	130
Verdensarv		3
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk	40	43
Utviklingstiltak for geit ¹⁾	16	16
Andre utviklingstiltak i landbruket ²⁾	4	4
Overføring til Samisk utviklingsfond (SUF)	2	2
Verdiskapingsprogram for matproduksjon	76	67
Sentrale bygdeutviklingsmidler ³⁾	28	27
Grønt reiseliv	25	23
Bioenergi og skogbruk	190	190
Innlandsfisk		4
Klima		4
Forskning ⁴⁾		44,5
Sum LUF, ekskl. rentestøtte og tilbakebetalte reguleringsmidler	945	989,5

1) 2008: 11,6 mill. kroner til Friskere geiter, 0,4 mill. kroner til seminastasjon geit, 4 mill. kroner til kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd.

2) 2 mill. kroner til setersatsing, 2 mill. kroner til beiteareal for gjess.

3) Avsettes som ramme, hvor hoveddelen av midlene fordeles i møte mellom avtalepartene, 2 mill. kroner øremerkes "Inn på tunet".

4) Overføres fra post 77.13 fra og med 2008.

Partene er enige om at 48 mill. kroner av tilbakebetalte reguleringsmidler tilføres LUF i 2007. 29 mill. kroner disponeres i 2008 slik det fremgår av tabell 5.

Tabell 5. Tilbakebetalte reguleringsmidler disponert i 2008, mill. kroner.

Tiltak	2008
Nasjonalt program for landbruksbygg og kulturlandskap	2
Program for rekruttering/likestilling	2
Utviklingsprogram for frukt og grønt	25
SUM	29

Partene er enige om at de øvrige tilbakeførte reguleringsmidlene skal disponeres av avtalepartene senere.

Stiftelsen KSL Matmerk

Det avsettes 42 mill. kroner til Stiftelsen KSL Matmerk for 2008. Ansvaret for generisk markedsføringsarbeid for økologisk mat tillegges Stiftelsen KSL Matmerk, finansiert av utviklingstiltak innen økologisk landbruk. Stiftelsen skal drive informasjons- og profileringsarbeid, blant annet knyttet til produkter og merkeordninger der det er tatt ekstra kvalitetshensyn.

I løpet av 2007 skal KSL Matmerk, i samarbeid med Statens landbruksforvaltning, utvikle en informasjons- og markedsføringsstrategi for området for perioden 2008-2015.

Det er vesentlig at KSL Matmerk sikres et noe bredere finansieringsgrunnlag fra næringsaktørene, ut over jordbruksavtalen. Partene er enige om å drøfte finansieringen av et nytt kvalitetsmerke når planleggingen av dette er kommet lenger.

Fylkesvise bygdeutviklingsmidler

Rammen for de fylkesvise BU-midlene økes med 9 mill. kroner til 380 mill. kroner. Økningen i rammen gjelder de bedriftsrettede midlene.

Utviklingstiltak for geit

Det settes av 0,4 mill. kroner til delfinansiering av seminastasjonen for geit. Rammen for prosjekt "Friskere geiter" er 11,6 mill. kroner for 2008. Midler til kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd er for 2008 4 mill. kroner.

Sentrale bygdeutviklingsmidler

Rammen for de sentrale BU-midlene er for 2008 på 27 mill. kroner. 2 mill. kroner øremerkes "Inn på tunet"-tiltak. Det bør innenfor rammen legges til rette for en økt satsing på småkraftproduksjon innenfor landbruket. Delfinansiering av e-sporingsprosjektet skal vurderes i sammenheng med partenes fordeling av de sentrale BU-midlene. Fordelingen av størsteparten av disse midlene gjøres i et separat møte mellom avtalepartene høsten 2007.

Grønt reiseliv

Utviklingsprogram for grønt reiseliv videreføres og partene er enige om å avsette 23 mill. kroner for 2008. Prioriterte arbeidsområder er produktutvikling og infrastruktur, kompetanseutvikling, markedsføring og samarbeid, nettverk og allianser.

Skogbruk og bioenergi

Bevilgningen til skogbruk og bioenergi videreføres med 190 mill. kroner. Fordelingen vil skje i et eget drøftingsmøte mellom avtalepartene høsten 2007.

Utviklingsprogram for innlandsfiske

Det er allerede for 2007 vedtatt å øremerke 1,5 mill. kroner over de sentrale BU-midlene til gjennomføring av tiltak i handlingsplanen etter søknad, og 0,5 mill. kroner i driftsstøtte til Norsk Innlandsfiskelag. I tillegg er det enighet om en årlig satsing over 5 år på 4,0 mill. kroner, fordelt på et program for felles tiltak og infrastruktur samt målrettet prosjektstøtte. Programmet ledes av LMD med en styringsgruppe oppnevnt av LMD og avtalepartene i fellesskap.

Program for rekruttering/likestilling

Det settes av 2 mill. kroner til rekrutteringsarbeid, spesielt rettet mot kvinner. Norges Bygdeungdomslag får ansvar for å følge opp arbeidet. Innovasjon Norge,

fylkesmennene og faglagene trekkes med i arbeidet. Det skal utarbeides et eget program for satsingen som godkjennes av avtalepartene.

Utviklingsprogram for frukt og grønt

Det settes av 25 mill. kroner i 2008 til et utviklingsprogram for frukt, grønt og bær. Programmet finansieres innenfor rammen av tilbakeførte reguleringsmidler.

Utviklingsprogrammet skal bestå av følgende elementer:

1. Satsing på frukt og bær/reiseliv/kulturlandskap på Vestlandet
2. Fruktpakkeri i Buskerud/Vestfold, investeringstiltak ved Eliteplantestasjon i Sauherad og settepotetanlegg i Overhalla
3. Utredning av produksjon av epler til industriell foredling

Partene legger til grunn at det utarbeides prosjektsøknader for de ulike prosjekter, som Innovasjon Norge på vanlig måte vurderer og tar stilling til.

Frukt og bær/reiseliv/kulturlandskap på Vestlandet

Det er enighet om å igangsette en ekstra satsing for å utnytte potensialet i grenseflatene mellom frukt- og bærproduksjon, reiseliv og kulturlandskap i Hordaland og Sogn og Fjordane og tiliggende områder i Møre- og Romsdal og i Rogaland. Satsingen skal følge opp intensjonene i strategien "Ta landet i bruk!", og skal stimulere til lønnsom næringsutvikling basert på de spesielle ressursene i disse områdene. Mandat for prosjektet utarbeides av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med avtalepartene. Fylkesmennene, Innovasjon Norge, fylkeskommunene, faglagene, Bioforsk, Børsenteret på Njøs og Graminor skal involveres i utviklingen av satsingen. Det settes av en ramme på 10 mill. kroner fordelt over 5 år, hvorav 2 mill. kroner i 2008. Partene legger til grunn medfinansiering fra de regionale samarbeidspartnerne.

10. Miljøvirkemidler

Nasjonalt pilotprosjekt for mer miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel

Partene er enige om å iverksette et nasjonalt pilotprosjekt for miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel. Ordningen skal innføres til vekstsesongen 2008, men får ikke budsjettkonsekvenser før i 2009. Statens landbruksforvaltning (SLF) får i oppdrag å utforme ordningen og å foreslå aktuelle tilskuddsatser innen 1. desember 2007. Avtalepartene vedtar ordning og satser i eget møte innen utgangen av 2007. Pilotprosjektet har en økonomisk ramme på inntil 5 mill. kroner.

Tilskudd til ugrasharving

Avtalepartene er enige om at det er behov for ekstra virkemidler for å redusere bruken av plantevernmidler ytterligere, og vil derfor legge spesielt vekt på evalueringen av tilskuddsordningen for ugrasharving som mange av fylkene i dag har etablert gjennom regionale miljøprogram. Erfaringen herfra vil danne grunnlag for en videreutvikling og utvidelse av ordningen.

Nasjonalt utviklingsprogram for klimatiltak

Avtalepartene er enige om å igangsette et 5-årig utviklingsprogram for klimatiltak med 4 mill. kroner i året. Utviklingsprogrammet skal bl.a. bidra til:

- Bedre kunnskap om planlegging og drift av biogassanlegg gjennom enkelte pilotanlegg.
- Kompetanseheving i jordbruket som mottaker av matavfall og av bioest
- Bedre kunnskap om muligheten for rensing av metan i husdyrrom
- Bedre driftskunnskap om nye spredeteknikker av husdyrgjødsel i jordbruket
- Økt kunnskap for å redusere jordbrukets behov for og bruk av fossile energikilder.

Det nedsettes en styringsgruppe for utviklingsprogrammet som ledes av Landbruks- og matdepartementet. Jordbrukets organisasjoner deltar i styringsgruppa, og Statens landbruksforvaltning (SLF) får i oppgave å være sekretariat for utviklingsprogrammet. SLF utarbeider utkast til mandat og organisering av programmet i løpet av høsten 2007, som vedtas av avtalepartene. Arbeidet ses i sammenheng med landbrukets energi- og klimautvalg.

Nasjonalt program for landbruksbygg og kulturlandskap

Partene er enige om at det er behov for mer informasjon og kunnskap om utforming og bruk av nye og gamle landbruksbygg for å sikre at kulturlandskapsverdiene blir ivaretatt, og slik at foretak og offentlig forvaltning har bedre grunnlag når beslutninger skal tas. Programmet skal bl.a. omfatte nye landbruksbygg og kulturlandskap, herunder design av landbruksbygg og tun, ny bruk av ledige landbruksbygg og kartlegging av kulturhistorisk viktige landbruksbygg. Det avsettes 2 mill. kroner per år i 5 år til programmet.

Det nedsettes en styringsgruppe for utviklingsprogrammet som ledes av Landbruks- og matdepartementet. Jordbrukets organisasjoner deltar i styringsgruppa, og Statens landbruksforvaltning (SLF) får i oppgave å være sekretariat og utarbeider utkast til mandat og organisering av programmet i løpet av høsten, som vedtas av avtalepartene.

Verdensarvområdene

Partene er enige om å avsette 3 mill. kroner til en egen verdensarvsatsing over Landbrukets utviklingsfond. Satsingen må sees i sammenheng med Miljøverndepartementets og Kommunal- og regionaldepartementets tiltak i verdensarvområdene. Organiseringen av satsingen gjøres etter dialog med berørte departementer, fylkeskommuner, fylkesmenn og kommuner. Det forutsettes at de øvrige departement bidrar tilsvarende til prosjektet.

Regionale miljøprogram

Partene er enige om å videreføre bevilgningen til Regionale miljøprogram (RMP) med 390 mill. kroner. Partene er videre enige om å gjennomføre en evaluering av RMP ordningen. Evalueringen skal måle miljøresultater, målrettingen av virkemidlene mot de prioriterte miljøverdiene og forvaltningseffektiviteten i miljøprogramsatsingen. Videre skal virkemiddelbruken evalueres i forhold til tidligere nasjonale ordninger, og det skal vurderes om de nåværende ordningene innenfor RMP er på riktig forvaltningsnivå. Evalueringen budsjetteres til 1,1 millioner kroner med en øremerking over post 74.19. I tillegg kommer egeninnsats fra forvaltningen hos Statens landbruksforvaltning og hos fylkesmennene.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) – kommunale midler

Partene er enige om å avsette 130 mill. kroner til SMIL-ordningen for 2008. Partene vil peke på gjerdingsutfordringene knyttet til leiejord som et viktig område for SMIL-ordningen. Det er videre viktig å prioritere skjøtsel/slått av biotoper som for eksempel gamle slåtteeenger, styving av trær og så videre. Kommunene bør videre stimulere til skjøtsel av andre biologisk viktige arealer, og at søknader til dette formålet prioriteres.

I områder med forurensningsutfordringer bør kommunene arbeide for fellestiltak mellom bønder bl.a. i form av bygging av fangdammer, planting og skjøtsel av kantsoner.

SMIL-ordningen ble innført i 2004. Det er behov for at ordningen evalueres i forhold til miljøresultatene. Statens landbruksforvaltning får i oppdrag å lage en skisse for en ekstern evaluering til jordbruksoppgjøret 2008. Evalueringen ferdigstilles til jordbruksoppgjøret 2009.

Handlingsplan for redusert risiko ved bruk av plantevernmidler

Partene er enige om å videreføre innsatsen på tilsvarende nivå som i 2007, og at det avsettes en ramme på 13,5 mill. kroner over underpost 77.15 til gjennomføring av tiltak under handlingsplanen for 2008.

Partene er videre enige om å avsette 3 mill. kroner til forskning på plantevern-området over underpost 77.13. (Overføres LUF i St.prp. nr. 1 (2008).)

Andre miljøvirkemidler

Avtalepartene er enige om å avsette 10 mill. kroner til informasjons- og utviklingstiltaksmidlene på miljøområdet for 2008. Partene mener at man bør prioritere både utprøving av ny forskningskunnskap i forurensede vassdrag og arbeid med å sikre skjøtsel av de mest verdifulle arealene i forhold til biologisk mangfold.

Avtalepartene er enige om å øke satsen for bevaringsverdige storferaser med 200 kroner til 1200 kroner, som finansieres innenfor eksisterende ramme.

11. Økologisk landbruk

Partene er enige om en samlet avsetning til økologisk jordbruk på 148,8 mill. kroner. Partene understreker at forslagene til endringer i direktetilskuddene innebærer en vesentlig styrking i satsingen ut over det som kommer til uttrykk i den samlede bevilgningen for 2008. Den varige virkningen av nye satser, gitt uendret areal, vil anslagsvis være 16 mill. kroner høyere enn bevilgningen for 2008.

Partene er enige om at omleggingstilskuddet reduseres til 250 kroner per dekar per karensår. Samtidig reduseres bindingstiden fra krav om 5 års økologisk drift etter omlegging til krav om 3 års økologisk drift etter omlegging. Kravet om at det ikke kan gis tilskudd til samme areal oftere enn hvert 10. år fjernes.

Reduksjonen i omleggingstilskuddet benyttes til å øke de faste årlige tilskuddene til økologisk drift. Partene er enige om nivå på areal og husdyrtilskudd til økologisk drift for 2008 som vist i tabell 6.

Tabell 6. Areal- og husdyrtilskudd til økologisk produksjon.

Tilskuddstype	Produksjon	Tilskudd 2007 kr/daa	Tilskudd 2008 kr/daa -
Omleggingstilskudd		750 kr/daa ¹	250 kr daa ²
Arealtilskudd	Grønnsaker, frukt og bær	250	1000
	Poteter	250	500
	Korn til modning	250	300
	Grønngjødsling	363	363
	Innmarksbeite	55	75
	Annet areal som blir dyrket økologisk	55	75
Husdyrtilskudd		Tilskudd 2007 kr per dyr	Tilskudd 2008 kr per dyr
Sone 1-4/5-7 for areal- og kulturlandskaps tilskudd	Melkeku	1500/1752	1500/1752
	Ammeku	630/880	945/1320
	Andre storfe	190/280	285/420
	Sau over 1 år per 1. januar	200/260	200/260
	Lammetilskudd	9	9
	Melk- og ammegeit	70/90	70/90
	Avlsgris	250/250	300/300
	Slaktegris	40/40	200/200

1) Samlet tilskudd for hele omleggingsperioden, dvs. vanligvis for to år

2) Årlig omleggingstilskudd per karensår

Partene er enige om å utvide kvoterammen for kumelkkvoter med 4 mill. liter i 2008 til økologiske bruk gjennom den statlige salgsordningen, jf. pkt. 4.

Partene er enige om at ansvaret for generisk markedsføring om økologisk mat tillegges KSL-Matmerk, jf. pkt. 9.

Partene er enige om å øke posten til utviklingstiltak med 3 mill. kroner til 43 mill. kroner, og at produksjonsrettede tiltak skal tillegges større vekt enn tidligere. Satsingsprogrammet for økologisk saueproduksjon videreføres innenfor rammene av posten. Det etableres et eget veiledningsprogram for økologisk melk. Partene er enige om å etablere et toårig prosjekt, Økologiske kommuner, på 10 mill. kroner pr år i to år. Prosjektet delfinansieres av KRD med 5 mill. kroner pr år. Partene ber SLF vurdere finansiering av prosjekt om økologisk formeringsmateriale over de disponible utviklingsmidlene.

Det åpnes for prosjekter i samarbeid med andre statlige institusjoner basert på 50 pst. finansiering fra jordbruksavtalen.

12. Velferdsordningene

Tilskudd til avløsning ved sykdom

For helårsprodusenter innenfor frukt- og grøntsektoren legger partene til grunn at foretak med produksjonsperiode ut over onneperioden, skal kunne søke om dispensasjon, slik at de kan motta avløsertilskudd ved sykdom i en utvidet periode jamført med onneperioden. Statens landbruksforvaltning skal gi retningslinjer for fylkesmannens bruk av dispensasjon i slike tilfeller, slik at det blir en dispensasjonspraksis for reelle forhold.

Tilskudd ved avløsning ved ferie og fritid

Partene er derfor enige om å øke satsene og maksimalbeløpet for ordningen med om lag 7 pst. Satser, maksimalbeløp og bevilgningsbehov framgår av fordelings-skjemaet. Partene er enige om at økningen i satsene skal legges til grunn allerede for den avløsning som gjennomføres i 2007 og som kommer til utbetaling i 2008.

Partene er videre enige om at foretak som deltar i smittesaneringsprosjektet "Friskere Geiter" kan få kompensasjon for bortfall av avløsertilskudd ferie/fritid etter mal av prinsippene fastsatt for kompensasjon for bortfall av produksjons-tilskudd ved jordbruksoppgjøret 2006.

Partene er enige om at foretak med hjorteoppdrett gis tilskudd til avløsning ferie/fritid med en sats på 300 kroner per hjort over 12 mnd. Tilskuddet gis innenfor de samme rammer som for øvrig gjelder for tilskuddsordningen (maksimalbeløp mm).

Ut over punktene overfor, vises det også til omtale over av pkt. 10 Produksjonstilskudd vedrørende "Flytting av kvoteåret – utslag i produksjonstilskudd og avløserordningene" samt "Purkeringer" når det gjelder avløserordningen ferie/fritid.

Tidligpensjon for jordbrukere

Partene er enige om å øke tilskuddssatsene for ordningen ved at satsen for en-brukerpensjon økes fra 90.000 til 100.000 kroner og satsen for tobrukerpensjon økes fra 144.000 til 160.000 kroner.

For å utløse tobrukerpensjon må ektefelle/samboer ha mindre enn 80.000 kroner i annen inntekt. Partene er enige om å øke dette beløpskravet for å komme inn under ordningen til 100.000 kroner. Partene er videre enige om at grensen for hvor stor inntekt bruker og ektefelle/samboer hver for seg kan ha uten å få avkorting, økes fra 150.000 til 175.000 kroner.

Tilskudd til landbruksvikarordningen

Partene er enige om å etablere en landsdekkende ordning basert på om lag 240 årsverk landbruksvikarvirksomhet. Ansvaret for ordningen overføres fra kommunene til avløserlagene. 2008 blir en overgangsperiode hvor kommuner med et etablert landbruksvikartilbud fortsatt kan motta det særskilte tilskuddet knyttet til ordningen.

Kostnadene med kommunenes landbruksvikartjeneste har vært delt mellom staten, brukerne av ordningen og kommunene. Bidraget fra kommunesektoren gjennomføres ved en overføring på 27 mill. kroner fra Kommunal- og regionaldepartementets budsjett kap. 5571 rammetilskudd til kommuner, post 60 innbyggertilskudd, til Landbruks- og matdepartementet kap. 1150 underpost 78.15 landbruksvikarordningen fra og med 2008. Nærmere oppfølging av hvordan dette bør gjennomføres vil bli omtalt i kommuneproposisjonen for 2008.

Landbruksvikarordningen skal omfatte foretak som er berettiget tilskudd til avløsning ved sykdom, dvs. at foretaket må ha en næringsinntekt på minst ½ G. Det vil ikke være krav om at jordbruksforetak må være medlem i et avløserlag for å kunne motta bistand fra landbruksvikar.

Partene har som grunnlag for finansieringen av den nye ordningen beregnet et estimat for lønns- og administrasjonskostnadene, som også skal dekke avløserlagets kostnader til rekruttering, opplæring mv. Maksimal dagsats for refusjon ved avløsning ved sykdom er 1.030 kroner, i tillegg kommer mulighet for å nytte refusjon over tilskudd til avløsning ved ferie/fritid.

Ut over bidraget fra kommunesektoren på 27 mill. kroner, er utvidelsen av ordningen beregnet til å kreve en ramme på om lag 37 mill. kroner over Jordbruksavtalen i 2008, som er et overgangså. I 2008 må en også dekke kostnadene ved landbruksvikarordningen for 2007 pga. etterskuddsvis betaling. Det legges til grunn at det etableres en forskuddsvis utbetaling etter nærmere bestemmelser for den nye landbruksvikarordningen ved avløserlagene i 2008.

Tilskudd til landbrukets HMS-tjeneste

Partene er enige om at tilskuddet til denne ordningen økes med 1 mill. kroner.

Oslo 16.05.07

Per Harald Grue

Knut Sjøvold

Bjarne Undheim